

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н.О

«__» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»
за темою:

«Облік і контроль основних засобів»

(на прикладі ПрАТ «Подільська меблева фабрика»)

Виконавець

студентка обліково-економічного факультету
група 41

Кушнір Владислава Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Чернишова Людмила Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	5
1.1. Зміст основних засобів та завдання їх обліку	5
1.2. Класифікація основних засобів та їх оцінка	11
1.3. Наукові основи організації бухгалтерського обліку основних засобів.....	13
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПрАТ «ПОДІЛЬСЬКА МЕБЛЕВА ФАБРИКА»	17
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження	17
2.2. Документальне оформлення основних засобів	20
2.3. Особливості обліку, стану та руху основних засобів ПрАТ «Подільська меблева фабрика»	26
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	35
3.1. Аналіз ефективності використання основних засобів ПрАТ «Подільська меблева фабрика».....	35
3.2. Напрями вдосконалення внутрішнього контролю основних засобів.....	43
3.3. Шляхи вдосконалення обліку, аналізу та аудиту основних засобів на вітчизняних підприємствах	48
ВИСНОВКИ	51
Список використаних джерел	55
Додатки	61

ВСТУП

Коло застосування бухгалтерського обліку надзвичайно широке, але в будь-якому випадку його можна назвати одним словом – бізнес. Усі учасники ринку, займаючись певним ділом, бажають знати, скільки вони витрачають, скільки вкладають в діло, скільки віддають державі у вигляді податків, а скільки залишається їм особисто. Вони бажають мати цю інформацію постійно. І саме бухгалтерський облік надає їм таку можливість.

Бухгалтерський облік, як структуризована система, будується в межах підприємства, яке є господарчою одиницею, має адміністративно-господарську самостійність та право юридичної особи.

Головне завдання бухгалтерського обліку – забезпечити фінансовою інформацією діюче підприємство.

Отже, правильно організований та грамотно побудований бухгалтерський облік є передумовою ефективного функціонування підприємства, адже даними про стан підприємства та про окремі господарські операції є саме бухгалтерські документи та звіти. Ось чому важливо, щоб не тільки бухгалтер, але і менеджери всіх рівнів уміли «читати» бухгалтерські документи та звіти, «розуміти» їх мову, могли визначити їх достовірність.

Актуальність теми полягає в обґрунтуванні теоретичних та методологічних положень, а також розробці практичних рекомендацій щодо обліку основних засобів підприємства.

Метою дослідження є детальний розгляд основних засобів: їх загальних характеристик, нарахування амортизації, а також організації бухгалтерського обліку основних засобів на підприємстві.

Завданням випускної роботи являється оволодіння способами та методами ведення обліку та документації за основними засобами.

Об'єктом дослідження виступає Приватне акціонерне товариство «Подільська меблева фабрика». Це підприємство, яке займається виробництвом

меблів, що реалізовується як через власну мережу магазинів, так і здійснюють експорт меблів через Казахстан та Молдову.

Предмет дослідження. Сукупність теоретико-методологічних і практичних засад обліку, контролю та аналізу основних засобів.

Методи дослідження. При написанні випускної роботи були проведені дослідження на теоретичному та практичному рівнях пізнання. Для досягнення мети дослідження були застосовані наступні методи: при аналізі організаційного змісту та теоретичних основ – монографічний та історико-економічний методи; при розрахунку економічних показників – метод порівняльного аналізу та статистичне групування; для розрахунків обсягів виробництва основних засобів – розрахунковий метод; при теоретичних узагальненнях та розроблення пропозицій по вдосконаленню обліку та контролю – системний аналіз та абстрактно-логічний метод; економіко-статистичний метод та інші.

Інформаційна база досліджень. Інформаційною базою для написання роботи була бухгалтерська звітність підприємства за 2016 - 2017 роки. При освяченні теоретичних питань були використані первинні документи обліку та руху основних засобів (акти прийняття та списання основних засобів, відомості нарахування амортизаційних відрахувань, журнали - ордери), законодавчі та нормативно-методичні матеріали органів законодавчої та виконавчої влади, національні та міжнародні стандарти, засновницькі документи, монографії вітчизняних і зарубіжних економістів.

ВИСНОВКИ

Опрацювання наукових праць та нормативно-правових актів, які характеризують досліджувану категорію основні засоби, дозволило нам здійснити наступні висновки:

1. Здійснено дослідження економічної категорії «основні засоби», зокрема проаналізовано праці науковців, які наводять наступні критерії визнання: матеріальність (наявність матеріально-речової форми); призначення (утримуються з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг або для здійснення адміністративних чи соціальнокультурних функцій); строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше року); амортизаційність (здатність об'єкту в процесі експлуатації поступово переносити свою вартість на результат діяльності підприємства) тощо. Виділені критерії покладено в основу свого бачення визначення поняття «основні засоби», під якими слід розуміти матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності – виготовлений продукт, на дану послугу або товар.

2. Запропоновано внести зміни до первинних документів ф. ОЗ-1, ф. ОЗ-3, ф. ОЗ-6, що дозволить підвищити їх інформаційність і аналітичність. Оскільки діючі типові форми первинної документації за їх рухом не виправдовують себе, багато граф нині не заповнюються, оскільки відсутнє економічне обґрунтування їхнього змісту. Зокрема, запропоновано ввести зміни у типову форму ОЗ-1, вивівши з неї зайві графи 12 і 13, і доповнивши її новими, такими як очікуваний термін корисної експлуатації та спосіб амортизації, інформація в яких відповідатиме сучасним вимогам обліку

основних засобів. Інвентарну картку варто доповнити такими показниками: спосіб надходження, справедлива вартість, термін корисного використання, ліквідаційна вартість, метод нарахування амортизації, витрати на поліпшення об'єктів, розмір залишкової вартості на момент вибуття, адже такі показники як термін корисного використання, ліквідаційна вартість та методи амортизації є індивідуальними для кожного об'єкта, тому таку інформацію доцільно відображати насамперед у інвентарній картці.

3. Доведено недоцільність обліку необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу на рахунку 286. Запропоновано облік таких активів вести у першому класі Плану рахунків «Необоротні активи», а саме на рахунку 10, субрахунку 109 «Інші основні засоби».

4. Вважаємо, що реалізація необоротних активів за своєю економічною суттю відносяться до інвестиційної діяльності, що відповідає визначенню НП(С)БО 1. Для усунення зазначених недоліків запропоновано щодо доходів і витрат від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, використовувати рахунки інших доходів і витрат, додавши відповідні субрахунки до Плану рахунків, а також додати відповідні рядки у Примітках до річної фінансової звітності, у яких би відображалась інформація про необоротні активи, утримувані для продажу.

5. Розглянуто порядок нормативно-правового регулювання, організації та відображення обліку ремонтів основних засобів. Досліджено, що їх класифікація на капітальний і поточний залежить від економічних вигод, які в подальшому отримає підприємство від їх використання. Вважаємо, що необхідно вдосконалити систему обліку витрат, пов'язаних з ремонтом об'єктів основних засобів на законодавчому рівні.

6. Досліджено економічні категорії «амортизація», «первісна вартість», «справедлива вартість», «вартість, що амортизується», «ліквідаційна вартість». Зокрема, амортизація – це поступове зношування основних засобів і перенесення їхньої вартості на продукцію, яку за допомогою цих активів виробляють. У Податковому кодексі України розрізняють поняття

«бухгалтерська амортизація» та «податкова амортизація», суть останньої полягає у коригуванні амортизації, розрахованої у бухгалтерському обліку на податкові різниці. Також розглянуто сутність терміну ліквідаційна вартість та розглянуто методи її визначення.

7. Розкрито зміст аудиту основних засобів, який є складовою загального аудиту фінансово-господарської діяльності господарюючих суб'єктів. Доведено, що дотримання наведених у роботі складових аудиторської перевірки дозволить аудитору вивчити порядок організації і ведення обліку основних засобів на підприємстві. Таким чином, належна організація аудиторської перевірки на підприємстві забезпечить підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві, що позитивно впливає на фінансові результати господарської діяльності підприємства.

8. Розглянуто, що аналітичні процедури аудиту забезпечують здійснення оцінки та аналізу облікової інформації і звітності шляхом дослідження взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними. Пропонуємо термін «аналітичні процедури» доповнити і зазначити, що в їх склад входять порівняння, спостереження, обчислення та перевірки, які проводяться для того, щоб сформуванню думку аудитора про достовірність між фінансовими та операційними даними. Використання аналітичних процедур при проведенні аудиту дозволяє виявити суттєві помилки та відхилення, які містяться у звітності, та сприяє оптимізації трудомісткості. Методичні прийоми економічного аналізу досить часто використовуються при проведенні аналітичних процедур.

9. Здійснено аналіз стану та ефективності використання основних засобів, що включає аналіз обсягу, складу та структури основних засобів; проведено розрахунок коефіцієнтів оновлення, зносу, вибуття та придатності основних засобів. Узагальнюючим показником, що характеризує ефективність використання основних засобів, є віддача основних засобів. Проведений аналіз засвідчив, що на ПрАТ «Подільська меблева фабрика» віддача активної частини основних засобів у 2017 р. порівняно з 2016 р.

зменшилась на 0,41 грн. Зменшився обсяг реалізованої продукції на 2182 тис.грн.Зменшення віддачі активної частини основних засобів вказує на спад ефективності використання основних коштів і є негативною тенденцією в діяльності ПАТ «Подільська меблева фабрика». Для подальшого підвищення показника віддаючи основних засобів необхідно нарощувати обсяги виробництва продукції за рахунок збільшення інтенсивності використання основного капіталу та зменшенням середньорічної вартості основних засобів шляхом ліквідації зношеного та малопродуктивного обладнання.

Список використаних джерел

1. Агеева Ю. Б. Экономический словарь (для бухгалтера, аудитора, директора) / Ю. Б. Агеева, А. Б. Агеева. / - М. : РедСо : Бератор-Паблишинг, 2006. – 256 с
2. Агрес О.Г. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / О.Г. Агрес ; Львівський нац. аграр. ун-т. – Львів, 2013. – 20 с
3. Андросова О. Ф. Особливості класифікації груп основних засобів та методи нарахування амортизації згідно з новим податковим кодексом України / О. Ф. Андросова, К. А. Калугіна // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - № 5. – С. 102-106.
4. Аренс А. Аудит / А. Аренс, Дж. Лоббек // [Пер. с англ.; гл. редактор серии проф. Я.В.Соколов]. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 560 с
5. Аудит Монтгомери / [Дефлиз Ф.Л., Дженик Г.Р., О'Рейлли В.М., Хирш М.Б.]. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 542 с
6. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку / Ю. А. Бабаєв. – К. : Вища школа, 2009. – 692 с.
7. Бабин І. М. Методологічні та організаційні основи первинного обліку на підприємствах сфери послуг / І. М. Бабин // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки. Вип. 7, ч. 1. – Кіровоград : КНТУ, 2005. – С. 288-290.
8. Бабяк Н. Д. Амортизаційна політика підприємства на сучасному етапі реформування економіки України / Н. Д. Бабяк // Теорія і практика перебудови економіки. - 2011. – С. 61-64.
9. Базилевич В.Д. Історія економічних вчень: підручник / В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2005. – 567 с.

10. Барановська Т. В. Сутність аналітичних процедур в аудиті через призму економічного аналізу / Т. В. Барановська // Вісник ЖДТУ. – 2010. - № 4. – С. 11-16.
11. Безруких П. С. Организация бухгалтерского учета на предприятии / П. С. Безруких. – М.: Финансы, 1998. – 205 с.
12. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия / Бланк И.А. - Киев: Эльга, Ника-Центр, 2003. - 446 с.
13. Богуцька Л. Т. Облік і аналіз інвестиційної нерухомості будівельних організаціях : дис. канд. екон. наук : 08.00.09 / Лілія Тарасівна Богуцька. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 211 с.
14. Богуцька Л.Т. Деякі аспекти обліку інвестиційної нерухомості / Л. Богуцька // Економічний аналіз: зб. наук. праць каф. екон. аналізу ТНЕУ. – Тернопіль, 2010. – Вип. 6. – С. 183-191.
15. Богуцька, Л. Т. Інвестиційна нерухомість як об'єкт облікової політики підприємства / Л. Т. Богуцька // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. – 2015. – Вип. 1(45), т. 2. – С. 64-67
16. Бойко В.М. Бізнес: словник-довідник / В.М. Бойко, П.Г. Вашків. – К.: Україна, 2009. – 565 с
17. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – М. : Книжный мир, 2008. – 894 с.
18. Бразілій Н. М. Класифікація необоротних активів за групами та ознаками – передумова вдосконалення обліку / Н. М. Бразілій, А. А. Муренко // Вісник Хмельницького національного університету. –2009. - № 6. – С. 123-129
19. Бразілій Н. М. Організація та методика аудиту основних засобів та шляхи його вдосконалення / Н. М. Бразілій, М. М. Тимошенко // Збірник наукових праць Чернівецького державного технічного Університету. Серія: Економічні науки. – 2013. - № 24. – С. 104 – 109

20. Бурова Т. Експрес-аудит необоротних активів підприємства / Т. Бунда // Науковий Вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. – Економічні науки. – 2016. - № 1 (6). – С. 33-38.
21. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2013. – 224 с.
22. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник [для спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів]. - друге видання, перероб. та доп. – Житомир: ЖІТІ: ПП «Рута», 2002. – 672 с.
23. Бутинець Ф.Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні та світі / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ, 2004. – 564с.
24. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: підруч. / [М. Ф. Огійчук, В. Я. Пласкієнко та ін.]; за ред. М. Ф. Огійчука. - [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: Вища школа, 2003. – 800с
25. Виговська Н. Г. Господарський контроль в соціально орієнтованій економіці: проблеми, методології і теорії: монографія / Н. Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 288с.
26. Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидеєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 654 с.
27. Гавриловський О. С. Облік переоцінки основних засобів /О. С. Гавриловський // Економічний аналіз. – 2014. - № 2. – С. 130-135.
28. Гавришко Н. В. Амортизація та знос в теорії обліку: проблема дефініцій / Н. В. Гавришко // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. – 2004. - № 17. – С. 212-215.
29. Гавришко Н. В. Аналіз ефективності використання методів амортизаційних відрахувань / Н. В. Гавришко // Наукові записки: зб. наук. праць каф.екон. аналізу. – Тернопіль: Економічна думка. – 2000. - № 17. – С. 131-133.
30. Галушко О. С. Амортизаційна політика та її вплив на інноваційний розвиток підприємства / О. С. Галушко // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2011. – № 1. – С. 65–76.

31. Гарна С. О. Аналіз підходів до трактування економічної сутності та класифікації основних засобів / С. О. Гарна // Наукові праці Південного філіалу 113 НУБПУ «Кримський агротехнологічний Університет». Економічні науки. – 2013. – Вип. 152. – С. 288-292
32. Головачко В. М. Методика обліку витрат на ремонт і поліпшення основних засобів / В. М. Головачко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. – 2014. – № 2(2). – С. 95–98.
33. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Н.М. Грабова; за ред. М.В. Кужельного. - 6-те вид. — К.: А.С.К., 2003. — 266 с
34. Губіна І. Безкоштовно отримані необоротні активи в бухгалтерському обліку / І. Губіна // Бухгалтерія. – 2001. - № 30 (445). – С. 87- 89.
35. Гуцайлюк З. В. Аудит (теорія, методика, збірник завдань) / Гуцайлюк З.В., Мех. Я.В., Щирба М.Т. / Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
36. Десятнюк О.М. Облік і внутрішній аудит основних засобів: організація та метод. Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – Тернопіль, 1999. - 19 с.\
37. Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація / Н. Р. Домбровська // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9 (1). - С.340-349.
38. Дорош Н.І. Аналітичні процедури в обліку /Н. І. Дорош // Фінанси України. – 2000. – № 7. – С. 45–47.
39. Жарікова О. О. Первинний облік основних засобів: удосконалення типових форм / О. О. Жарікова // Вісник СевНТУ: зб. наук. пр.. Серія: Економіка і фінанси. – 2011. – Вип. 116. – С. 55-59.
40. Завадський Й.С. Економічний словник / Й.С. Завадський, Т.В. Осовська, О.О. Юшкевич. – К. : Кондор, 2006. – 356 с.
41. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній., Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2011. – 1072 с.

42. Задорожний, З.-М. В. Актуальні питання облікової політики підприємств щодо необоротних активів : монографія / З.-М. В. Задорожний, Л. Г. Семеген, Л. Т. Богуцька. – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. – 237 с.

43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 19.07.1999 р. № 996-XIV (із змін. і доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

44. Зябченкова Г. В. Застосування справедливої оцінки основних засобів в обігу / Г. В. Зябченкова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. - № 2. – С. 129-133

45. Ільяш Л. Придбання основних засобів / Л. Ільяш // Головбух. – 2009. - № 6. – С. 12-16.

46. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

47. Історія економіки та економічних учень. Нариси економічної історії індустріальної цивілізації: навчальний посібник / П.В. Проскурін. – К.: КНЕУ, 2005. – 372 с.

48. Китайчук Т. Г. Проблеми оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку / Т. Г. Китайчук // УДК 657. – 2012. – С. 12.

49. Мельник В. М. Контроль і ревізія діяльності підприємств (короткий курс): Навч. посібник / Одеський держ. ун-т ім. І.І.Мечникова; Інститут математики, 90 економіки і механіки. - О. : Астропринт, 2009. — 108с.

50. Назарбаєва Р., Назарбаєва І. Основні засоби: бухгалтерський та податковий облік / Центр юридичного та бухгалтерського сервісу «Аверс». — Дніпропетровськ : Вид. Буд. «Баланс-Клуб», 2011. — 120 с

51. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки. — Одеса, ОДЕУ. — 2010 — 351 с

52. Основні засоби: Консультації. Роз'яснення спеціалістів міністерств та відомств. Нормативна база. Первинна документація / [Авер'янова Є., Абрамцова Т., Діброва Н., Єрохін К., Журавель Н.] — Д. : Баланс-Клуб, 2010. — 223 с

54. Основні засоби. Нематеріальні активи. МШП: Метод. посіб.. — Д. : Баланс-Клуб, 2004. — 96 с.

55. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах України з різними 91 формами власності: Навч. посібник.- 3-тє вид., дон й нерероб. — К: А.С.К., 2008. — 784 с.

56. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку / В. Г. Швець. [2-ге вид.]. — К.: Знання, 2014. — 444 с.